

Arme Schapen

Christus Triumfatorkerk, 25 april 2021, een internetviering

Lezing: Ezechiël 34: 1-10 en Johannes 10: 11-16

Voorganger: ds Jaap van den Akker

KOMEN

- Welkom - we steken een kaars aan
- Aanvangslied 'De Heer is mijn herder' (Lied 23b: 1, 4 en 5)
- Moment van Stilte
- Begroeting en bemoediging
- Drempelgebed
- Psalm van de Zondag: Psalm 23c: 1, 2, 3 en 5

WOORD

- Met de kinderen
 - Gebed
 - Verhaal: Het verloren Schaaap
 - Lied: 'De Heer is mijn herder' (Zitten of opstaan, III-10)
- Schriftlezing: Ezechiël: 34: 1-10 (Joke Janse)
- Lied: 'Mijn herder is de Heer' (Lied 23g)
- Schriftlezing: Johannes 10: 11-16 (Joke Janse)
- Lied: 'Mijn herder is de Heer' (Lied 23g)
- Preek

De versie van Psalm 23 van Stef Bos, is niet heel positief.

Arme schapen. Hoor ze blaten, met z'n allen zo alleen

Arme schapen. Alleen gelaten

Het zijn arme schapen. Hoor ze blaten, zo verschrikkelijk alleen

Arme schapen, je hoort ze vragen: Voor wie, voor wat, waarom, waardoor, waarvoor, waarheen?

Stef Bos schildert treffend wat er gebeurt als de herder er níet is.. Als wij – schapen – het zelf moeten regelen. Als we zelf onze beslissingen moeten nemen. Dan worden we arme schapen. En een 'arm schaap...', als tegen je gezegd wordt – dan is dat geen compliment.

Dat zeg je als je iemand zielig vindt. Niet tegen een sterk mens - assertief en met zelfrespect. Die zelf de leiding neemt.

En eigenlijk geldt dat voor alle uitdrukkingen waarin het schaap een rol speelt. 'Makke schapen' – dat gaat over mensen zonder veel eigen trots of eigen wil. Dat zijn kudde dieren, die zich als makke schapen naar de slachtbank laten leiden.

Schapen - dat zeg je tegen mensen die zomaar meehobbelen, zonder zich af te vragen waar het heen moet. Je kunt ze overal heen brengen zonder dat ze er erg in hebben – tot aan de slachtbank toe.

Dan de herder. Hoe zwakker de schapen, hoe sterker, hoe belangrijker de Herder!

Zonder herder zijn de schapen niets. Ze hebben geen idee: "voor wie, voor wat, waarom, waardoor, waarvoor, waarheen....?"

Daarom is Psalm 23 "De Heer is mijn Herder" zo'n populaire Psalm denk ik. Omdat we zonder Goede Herder niets zijn. Omdat Gods zorgzaamheid er zo mooi in wordt bezongen.

Ik heb er geen studie van gemaakt, maar ik heb in mijn carrière als dominee zo'n 250 uitvaarten geleid en ik weet bijna zeker dat de Bijbeltekst die ik bij de uitvaarten het meeste gebruikt heb, dat deze Psalm 23 is. En het lied dat bij kerkelijke uitvaarten het vaakst gezongen wordt, dat moet "De Heer is mijn Herder" zijn - in de versie die we net als aanvangslied zongen.

"Hij zal mij geleiden naar grazige weiden...".

En in hoeveel Amerikaanse films klinkt niet: “though I walk through the valley of the shadow of death, I will fear no evil: for thou art with me”. als een verdrietige familie bij een gaf staat. Ook dat is een citaat uit Psalm 23.

Het is natuurlijk een prachtige tekst, bovenaan de rouwbrief: ‘De Heer is mijn Herder’. Het is een prachtige psalm, omdat het spreekt van vertrouwen, omdat het troost biedt: er is er Eén die zich over je ontfermt, ook na je dood.

En toch klinkt ook in deze Psalm de beeldspraak van de schapen mee. Zonder schapen geen herder.

Wat zegt deze Psalm over de mens? Tekent het ons als arme , afhankelijke schapen? *Ze kijken naar de hemel, genageld aan de grond. Ze wachten op een wonder, dat nooit komt* - Zingen we mee met Stef Bos, als arme schapen?

En sjouwen we een leven lang mee met de kudde, volgzaam achter de herder aan zonder vragen en zonder op te vallen. En zo komen we thuis bij de Goede Herder, met alle schaapjes mee die ons voorgaan, want als er één schaap over de dam is...

Ik overdrijf natuurlijk een beetje.

Maar ik doe dit niet zomaar. Want dat beeld van arme schapen doelloos en willoos - doet geen recht aan de bijbel.

Als het in de Bijbel gaat over herders en schapen, gaat het eigenlijk nooit over volgzaamheid en gedwee meehobbelen met de kudde. Het gaat niet over passieve schapen of domme schapen. *Als de mensen al arme schapen zijn, dan komt meestal niet omdat de herder afwezig is, nee dan komt dat omdat de herders tegenvallen.* De herders zijn geen zorgzame, Goede herders, de herders zijn huurlingen die uit zijn op eigen gewin. Dat is ook wat de profetie van Ezechiël onderstreept. Daar worden de schapen beklaagd omdat de herders vooral goed voor zichzelf zorgen *ten koste van* hun kudde. En verderop in Ezechiël worden ook de schápen aangeklaagd omdat ze met hun vuile poten in andermans drinkwater gaan staan en elkaar – zo staat het er letterlijk - het gras uit de bek vreten. Ik hoor het Ezechiël zeggen, zo grofgebekt als het klinkt, om de mensen hun asociale gedrag te verwijten.

Slechte herders zijn erg, maar schapen onderling kunnen er ook wat van, vertelt het Oude Testament.

Geen arme schapen dus, geen makke schapen: wij schapen hebben ook onze eigen verantwoordelijkheid – omdat we ook soms de herder zijn.

“Ik ben de Hoede Herder”, zegt Jezus vandaag tot twee keer toe in het evangelie. En hij vertelt wat dat betekent. Hij gaat voor zijn schapen door het vuur. Maar als wij belijden dat Jezus, de Opgestane, onze goede Herder is, dan betekent dat niet dat hij ons alle zorg uit handen neemt en dat wij nergens meer op hoeven te letten. Het leven op deze schepping is een samenspel van herders en schapen. Het is een gedeelde verantwoordelijkheid.

Van kritisch naar onze herder kijken, en kritisch naar onszelf.

Een goede herder rekt op zijn schapen. En schapen mogen een herder ter verantwoording roepen. Hoe moeilijk dat ook is. Kijk maar naar de demonstraties in Rusland deze week, kijk maar naar de demonstraties in Wit-Rusland al maanden, of wat dacht u van Myanmar.... Soms moeten schapen herder worden, omdat de herder er niets van bakt.

De goede herder gaat op zoek naar dat éne verloren schaap, en dat betekent dus ook dat hij erop rekt dat de andere negenennegentig zo verstandig zijn om op elkaar te passen zolang hij weg is.

Als Jezus vandaag zegt: Ik ben de Goede Herder. Dan zegt hij dus nogal wat.

Het hele Oude Testament – van Abel (de eerste herder) tot de laatste profeten klinkt er in mee. Ook de kritiek van Ezechiël op de leiders van het volk zal de Farizeeën en de Schriftgeleerden niet ontgaan zijn. Zij hoeden zichzelf. Zij worden vooral zelf beter van hun leiderschap.

Terwijl Jezus zegt: Een goede herder geeft zijn leven voor de schapen.

Daar zit de omkering. Een goede herder geeft zijn leven voor de schapen. Zoals een lam dat ter slachtbank wordt geleid. Het is de omgekeerde wereld. Een goede herder springt in de bres,

stelt zijn leven in de waagschaal, alles om de schappen te weiden, te beschermen, te redden. Op die herder kunnen we terug vallen. In onze herders, in onze leiders moeten we iets van deze herder zien weerspiegelen.

Geen: ik heb de waarheid in pacht, geen: ik weet wat het beste voor je is, maar: ga, maar leef maar. Je kunt van mij op aan. Je kunt altijd op mij terug vallen. Ik sta met mijn leven voor je in. Daarin herkennen wij een goede leider. Een koning in dienst van God.

En wij die soms schaap zijn en dan weer herder, ook wij moeten ons spiegelen aan de Goede herder. Ook ons leven mag bijdragen om de ander tot haar recht te laten komen, om pal te staan voor de zwakke. Elkaars herder en hoeder te zijn.

Een stevig verhaal dus voor ons.

De Goede herder doet een appèl op ons.

Kritisch kijken naar onze eigen herders. En kritisch kijken naar onszelf.

Kritisch kijken naar onze gemeenschap: Hoe open, hoe veilig, hoe zorgzaam zijn we in onze kerk?

Arme schapen - ze kijken naar de hemel - genageld aan de grond. Ze wachten op een wonder. Dat niet komt.

Nee, dat wonder komt niet. Dat wonder is al gekomen. Wij herders en schapen gaan in het spoor van Hem die zijn leven gaf voor ons en ons vooruit leeft.

Amen

- Muzikaal intermezzo

ANTWOORD

- Lied: 'U kennen, uit en tot U leven' (Lied 653: 6 en 7)
- Overlijdensafkondiging
- Dankgebed, voorbeden, stil gebed, Onze Vader
- Collecte

GAAN

- Slotlied: 'Aan U behoort, o Heer der heren' (Lied 978: 1 en 4)
- Zegen